
исследованы основные методы активизации инновационной деятельности предприятий и разработаны предложения по стимулированию инновационной деятельности в Украине.

Ключевые слова: инновация, инновационный потенциал, инновационная деятельность предприятия.

Karpenko O., Sabadyn Y.

ASPECTS OF INNOVATION ACTIVITY OF ENTERPRISES IN UKRAINE

The current state of innovation is analyzed. The main problems hindering innovation activity are identified. The factors that contribute to the development of innovation are established. The basic methods of enhancing innovation activities of enterprises are investigated. Proposals to stimulate innovative activity in Ukraine are developed.

Keywords : innovation , innovation potential innovation activity of enterprises.

УДК 656.1

Коба В.Г., Гладка І.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ ВНУТРІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН СУДНОПЛАВНИМИ КОМПАНІЯМИ УКРАЇНИ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У статті доведено, що удосконалення внутрішньоекономічних відносин є одним із дієвих факторів забезпечення сталого розвитку судноплавних компаній, використання якого є найбільш реальним на сучасному етапі розвитку водотранспортної галузі.

Ключові слова: судноплавні компанії, внутрішньоекономічні відносини, сталий розвиток.

Постановка проблеми. Як показав аналіз [1], водотранспортна галузь знаходиться у стані економічної кризи. Існує багато шляхів виходу з кризи, серед яких найбільш мало коштовним і в значній мірі залежним від трудових зусиль колективу і менеджменту судноплавних компаній (СК) є удосконалення внутрішньоекономічних відносин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням аналізу стану ринку перевезень водним транспортом України, сталого розвитку присвячено досить багато наукових праць [2-5]. Проте на сьогодні мало публікацій по розробці методичних положень по удосконаленню внутрішньоекономічних відносин судноплавними компаніями.

Невирішена раніше частина загальної проблеми. У статті доведено, що удосконалення внутрішньоекономічних відносин є одним із важливих факторів сталого розвитку СК, реалізація впливу якого дозволить визначити реальні орієнтири розвитку судноплавних компаній, розробляти більш точні прогнози і плани роботи вітчизняного флоту.

Постановка завдання (мета статті). Розробити методичні аспекти забезпечення сталого розвитку судноплавних компаній України (СКУ) за рахунок удосконалення внутрішньоекономічних відносин.

Викладення основного матеріалу. Як було доведено у попередніх дослідженнях [2], одним із пріоритетних заходів по покращенню роботи судноплавних компаній є

вдосконалення внутрішньоекономічних відносин (ВЕВ) за рахунок впровадження бюджетування. Реалізація цього заходу, на відміну від інших, не потребує багато коштів і залежить від менеджменту компанії і колективу. Треба мати на увазі, що для деяких СКУ такий захід може бути не актуальним, якщо судноплавна компанія має всього декілька суден, або є управляючою без своїх плавзасобів. Проблеми економічних взаємовідносин виникають і є досить актуальними у великих холдингових судноплавних компаній, таких як АСК «Укррічфлот», ПАТ «Українське Дунайське пароплавство», ТОВ «Торговий флот Донбасу», які по суті є холдингові (вертикальний холдинг) і мають у своєму складі багато підрозділів і підприємств, які забезпечують виробничий процес.

У великих судноплавних компаніях, де працює багато суден різних типів на багатьох лініях перевезень, управлінські функції менеджерів, як правило, поділені в рамках управлінського органу флоту за напрямками перевезень і типами суден. Для обробки і узагальнення інформації про транспортні процеси створюються менеджментські групи по управлінню конкретними суднами, як правило, одного типу, які працюють на визначених водотранспортних лініях визначеного району плавання. Наприклад, АСК «Укррічфлот» пропонує регулярні перевезення вантажів на дев'яти основних лініях роботи, на яких працюють самохідні судна «ріка-море» типів «Десна», «Орель», «Дніпро», «Буг», а також несамохідні судна (баржі) і буксири. Таким чином, менеджери великих холдингових судноплавних компаній спеціалізуються на визначених напрямках перевезень і районах плавання, типах суден.

Аналіз показує, що взаємовідносини між судном і управляючим органом (менеджерами) досить прості й прозорі, вони склалися і удосконалювалися протягом багатьох десятиріч. Треба відмітити, що при перевезеннях експортно-імпорتنних вантажів ці відносини формуються як під впливом української системи управління, так і принципів, корпоративних документів міжнародних морських організацій, тобто майже не залежать від системи господарювання в Україні.

У великих холдингових судноплавних компаніях зв'язки набагато складніші, тому що в них поряд з підрозділами, які забезпечують перевезення, функціонують багато обслуговуючих виробництв або у вигляді окремих підприємств, або ж служб, цехів тощо. Це можуть бути відокремлені підприємства, заводи, бази, цехи, служби, порти, причали в портах, агентства, які виконують ремонт флоту, обслуговування рейсів, підтримують рівень технічної справності суден і виконують багато інших робіт по забезпеченню безпечної, ефективної діяльності судноплавних компаній. В таких розгалужених і практично диверсифікованих СК основним інструментом удосконалення роботи є впровадження і поглиблення рівня використання бюджетування для забезпечення безпеки плавання і ефективної експлуатації суден.

Вивчення функціонування діючого внутрішнього економічного механізму в судноплавних компаніях України показало, що мають місце такі основні недоліки:

- бухгалтерська служба досить часто відображає доходи і витрати не по тим підрозділам, де вони реально виникають;
- внутрішньогосподарські економічні зв'язки СК не урегульовані необхідними нормативними документами;
- управлінський облік СК недостатньо розвинутий, тому буває складно визначити обсяги робіт підрозділів у натуральному обсязі, грошовому вимірі і витрати за напрямками діяльності;
- діюча система ВЕВ унеможливує об'єктивно розрахувати доходи, витрати і прибуток кожного центру відповідальності з урахуванням специфіки роботи;
- відсутні науково-методичні розробки по впровадженню сучасних інструментів вдосконалення внутрішньоекономічних відносин СК: бюджетування, розробки бізнес-

процесів, встановлення трансфертних цін, ефективної системи преміювання і високопродуктивної роботи моряків і персоналу СК з урахуванням мотиваційних чинників.

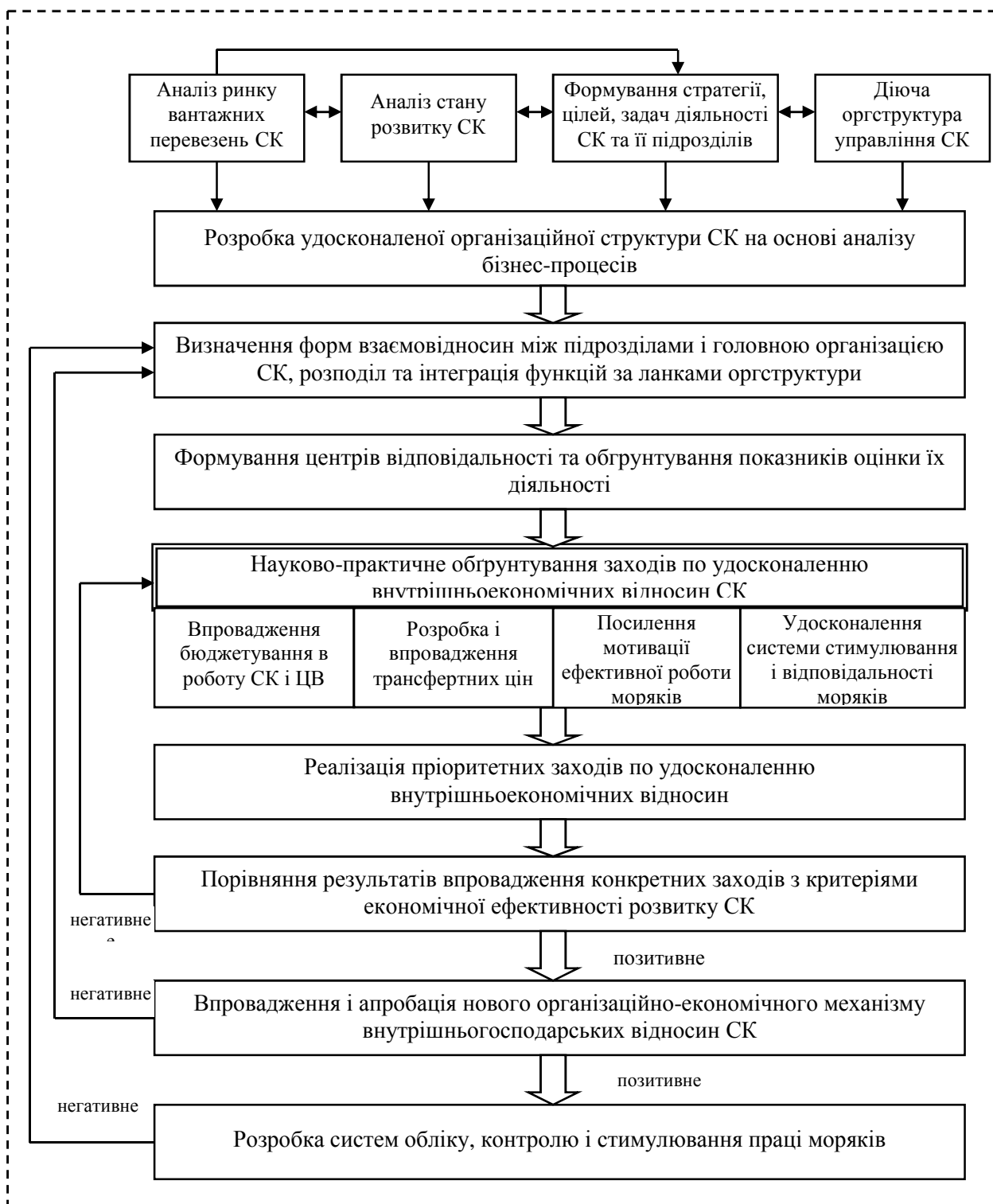

Рис. 1. Модель формування організаційно-економічного механізму внутрішньогосподарських відносин судноплавної компанії

Впровадження бюджетування дозволить підвищити прозорість обліку, координацію та узгодженість дій управлінського персоналу, за рахунок чого підвищиться ефективність виробництва і буде забезпечена реалізація стратегії сталого розвитку судноплавної компанії.

Покращення результатів можливе за умови доведення до кожного моряка цілей і завдань, які стоять перед СК, контролю їх виконання, забезпечення моніторингу і зворотного зв'язку з метою відстеження організаційних ініціатив усередині структурних підрозділів.

Проаналізувавши сучасний стан розвитку українських судноплавних компаній, стан ринку водних вантажоперевезень, особливості діяльності СКУ і накопичений досвід роботи флоту нами була розроблена модель забезпечення сталого розвитку судноплавної компанії за рахунок удосконалення внутрішньоекономічних відносин (рис. 1).

Запропонована модель може бути використана для судноплавних компаній, які мають розвинуту структуру управління з багатьма підрозділами. При цьому використовують такі інструменти як бюджетування, урахування мотиваційних чинників, що є новими по відношенню до діючого організаційно-економічного механізму (ОЕМ).

Всі задачі, які необхідно вирішити у процесі формування організаційно – економічного механізму розвитку ВЕВ судноплавних компаній, ми умовно розділили за етапами.

Перший етап:

- проведення аналізу ринку вантажних водотранспортних перевезень, господарської діяльності СКУ і виявлення недоліків діючої системи ВЕВ;
- проведення аналізу діючої організаційної структури управління СКУ;
- удосконалення організаційно-економічної структури СКУ.

Другий етап:

- визначення форм взаємовідносин між підрозділами та між підрозділами і управляючою компанією.
- формування центрів відповідальності (ЦВ);
- визначення показників оцінки діяльності ЦВ;
- розробка науково – методичних основ формування бюджетів ЦВ та СКУ;
- підготовка персоналу до впровадження бюджетування;
- розробка методичних основ визначення трансфертних цін.

Третій етап:

- впровадження бюджетування у господарську діяльність СКУ;
- розробка схеми формування організаційно-економічного механізму внутрішньогосподарських відносин СКУ;
- оцінка економічної ефективності впровадження бюджетування;
- розробка системи обліку і контролю за виконанням бюджетів підрозділів СКУ;
- розробка системи мотивації і стимулювання праці моряків.

Запропонований ОЕМ має у своєму складі організаційні, регуляторні і економічні інструменти, які становлять основу удосконалення внутрішньогосподарських відносин СКУ (рис. 2).

Впровадження запропонованого організаційно-економічного механізму внутрішньогосподарських відносин судноплавних компаній дозволить:

- тісніше пов'язати виконання стратегії розвитку і цілей компанії з результатами роботи як окремих підрозділів, центрів відповідальності, так і СКУ в цілому;
- покращити організаційну структуру СК;
- підвищити рівень контролю і відповідальності за виконання поставлених цілей і завдань;
- покращити фінансову дисципліну СК;
- удосконалити оперативність управління СК;
- одержати суттєвий економічний ефект за рахунок економії витрат,
- підвищити конкурентоспроможність української судноплавної компанії.

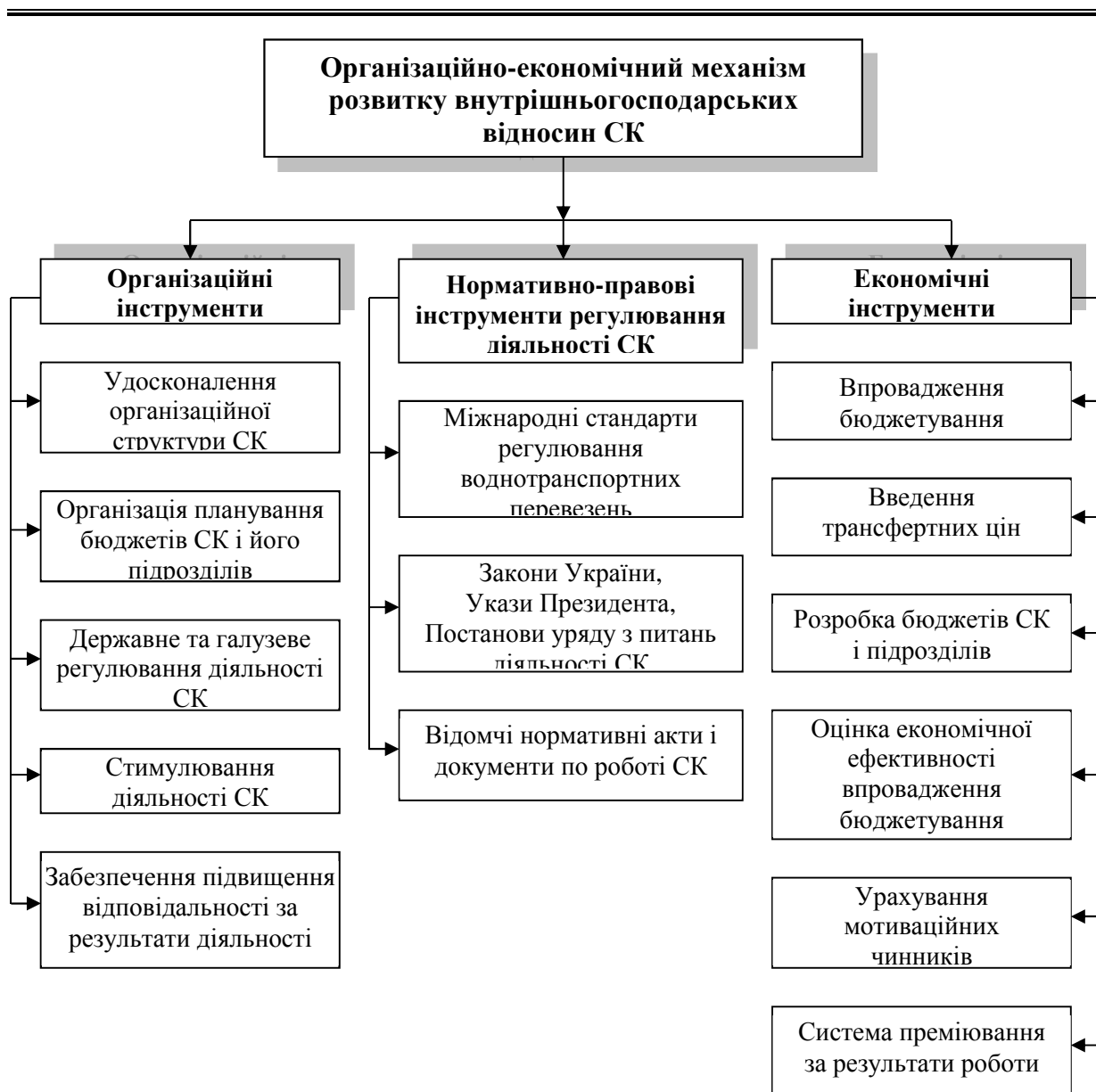

Рис. 2. Інструменти організаційно-економічного механізму внутрішньогосподарських відносин судноплавної компанії

Висновки та перспективи подальших досліджень. У подальших дослідженнях буде приділено особливу увагу і проведена більш детальна розробка тих методичних питань формування організаційно-економічного механізму внутрішньогосподарських відносин СК, які найбільш складні і найменш розроблені, враховуючи особливості водотранспортної діяльності, літературні джерела і практику господарювання. До них відносяться: методичні основи визначення центрів відповідальності, відбір показників оцінки діяльності центрів відповідальності СК, аналіз мотиваційних чинників роботи персоналу судноплавної компанії і ЦВ, визначення пріоритетних з них, і обґрунтування системи стимулювання і відповідальності за результати роботи моряків, робітників і персоналу судноплавної компанії і центрів відповідальності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коба В.Г., Гладка І.В.. Стан ринку перевезень водним транспортом України та шляхи його стабілізації // Водний транспорт. Випуск 11. КДАВТ – К.: 2010. – с. 57-61.
2. Гладка І.В. Шляхи виходу з економічної кризи судноплавних компаній України [Текст] / І.В. Гладка, В.Г. Коба // Водний транспорт: Зб. наук. праць. – К.: КДАВТ, 2012. – Вип. 14. – с. 67 – 72.
3. Апарова О.В. Організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку авіакомпаній / О.В. Апарова. – К.: Логос, 2011. – 248 с.
4. Николаева Л.Л. Принципы устойчивого развития судоходных компаний в глобальном рынке морской торговли: монография / Л.Л. Николаева. – Одесса Феникс, 2007. – 323 с.

Коба В.Г., Гладка І.В.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ВНУТРИЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ СУДОХОДНЫМИ КОМПАНИЯМИ УКРАИНЫ КАК ПРИОРИТЕТНЫЙ ФАКТОР ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИХ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ

В статье доказано, что совершенствование внутриэкономических отношений является одним из наиболее действенных факторов обеспечения устойчивого развития судоходных компаний, использование которого является наиболее реальным на современном этапе развития отрасли водного транспорта.

Ключевые слова: судоходные компании, внутриэкономические отношения, устойчивое развитие.

Koba V., Gladka I.

IMPROVING INTRAECONOMIC RELATIONSHIP IN SHIPPING COMPANIES UKRAINE AS A PRIORITY FACTOR OF THEIR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

This article it is proved that improving intraeconomic relationship is one of the most effective factors for sustainable development of shipping companies, the use of which is most realistic at the present stage of development of water-transport industry.

Keywords: shipping companies, intraeconomic relations, sustainable development.

УДК 005.35:656.078

Ковбатьок М.В., Ковальчук В.Ю.

КОРПОРАТИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ (КСВ) ЯК ІНСТРУМЕНТ, ЗАБЕЗПЕЧУЮЧИЙ СТАЛИЙ РОЗВИТОК СУДНОПЛАВНОЇ ГАЛУЗІ

В статті досліджується концепція корпоративної соціальної відповідальності та можливість її інтеграції в судноплавну галузь. В наш час глобалізаційні процеси та ініціативи міжнародних організацій дуже сильно впливають на розвиток всіх галузей народного господарства, зокрема і судноплавної галузі. Компанії, які планують стало розвиватися, повинні в довгостроковій перспективі перейматися не тільки економічним ефектом своєї діяльності, а й враховувати соціальні і екологічні цілі в своєму стратегічному управлінні.

Ключові слова: судноплавні компанії, корпоративна соціальна відповідальність(КСВ), сталий розвиток.